

Razvojna strategija za sodobni ples

2024–2028

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Fotografija na naslovnici:

Distanca, MN Dance Company (produkcija: Zavod MN Produkcija, GO! 2025 – Evropska prestolnica kulture; koprodukcija: SNG Nova Gorica, Cankarjev dom, 2024).

Foto: © Urška Boljkovac

Razvojna strategija za sodobni ples

2024–2028

Predgovor	07
Dr. Asta Vrečko, ministrica za kulturo	
Uvod	09
01. Kratka zgodovina sodobnega plesa v Sloveniji	10
02. Sodobni ples danes	11
03. Analiza stanja	16
04. Izzivi sodobnega plesa	19
1 Potreba po redefiniciji kulturnega ekosistema sodobnega plesa v okviru uprizoritvenih umetnosti	19
2 Prekarizacija in negotovi pogoji za delo	19
3 Pomanjkanje vadbenih, produkcijskih in uprizoritvenih prostorov	20
4 Neobstoj osrednje javne institucije	21
5 Pomanjkanje celostnega pristopa k podpornim, mednarodnim in drugim dejavnostim	21
6 Potreba po skladnem regionalnem razvoju sodobnega plesa	22
05. Vizija	23
06. Temeljni razvojni cilji sodobnega plesa 2024–2028	25
1 Razvojni cilj 1: Sistemska podpora za sodobni ples	25
2 Razvojni cilj 2: Internacionalizacija	27
3 Razvojni cilj 3: Medsektorsko povezovanje	28
4 Razvojni cilj 4: Skladen regionalni razvoj na področju sodobnega plesa	29
5 Razvojni cilj 5: Izboljšanje pogojev za delo in pravic samozaposlenih v kulturi na področju sodobnega plesa	31

Predgovor

DR. ASTA VREČKO
ministrica za kulturo

Vsaka umetniška zvrst za razvoj potrebuje sistemsko podporo in spodbude. Žal je bilo doslej področje sodobnega plesa s strani države eno najbolj spregledanih. Z Razvojno strategijo za sodobni ples 2024–2028 Ministrstvo za kulturo ta trend obrača in za sodobni ples ter vse, ki v različnih vlogah delajo na tem področju, načrtuje ukrepe, ki bodo omogočali progresiven in pospešen razvoj.

Predlogi ukrepov slonijo na doslej izkazanih vrhunskih dosežkih in pomembnih mednarodnih sodelovanjih plesalcev in plesalk, koreografov in koreografinj ter nevladnih producentskih organizacij iz Slovenije.

Na prvem mestu sta institucionalizacija sodobnega plesa in regionalno skladen razvoj področja. Nujno je tudi izboljšanje pogojev dela za vse. Predlagani ukrepi predvidevajo solidarno delovanje in sodelovanje različnih deležnikov v kulturi: javnih zavodov, nevladnih organizacij, samozaposlenih v kulturi. Bistveno je zagotavljanje ustreznih delovnih prostorov. Pomembno je tudi omogočiti, da se bo sodobni ples lahko sistemsko povezoval z drugimi sektorji in ne bo zamejen izključno na področje kulture. Zaradi svojevrstnih veščin, znanja in izkustvenih postopkov lahko ples prek vzgoje in izobraževanja, sociale, zdravja ali dejavnosti drugih sektorjev bogati celotno družbo.

Sodobni ples, umetnost in kultura nasploh so namreč srčika družbe, saj omogočajo višjo kakovost življenja posamezniku in ustvarjajo vezi v skupnostih. Prav zato strategija predlaga tudi ukrepe, ki bodo predstave in izobraževalne delavnice s področja sodobnega plesa pripeljali do vseh prebivalk in prebivalcev Slovenije, ne glede na to, kje živijo.

Uvod

Razvojna strategija za sodobni ples predstavlja kratek zgodovinski pregled in trenutno stanje, ključne izzive, vizijo, poslanstvo ter smernice razvoja in vpenjanja področja sodobnega plesa v širši družbeni okvir.

K sooblikovanju razvojne strategije za sodobni ples je ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko povabila posameznice in posameznike, ki že vrsto let aktivno delujejo na različnih področjih sodobnega plesa, to so Tamara Bračič Vidmar, Nastja Bremec, Petra Hazabent, dr. Andreja Kopač, Nina Meško, Maša Radi Buh, Teja Reba, Dejan Srhoj in Rok Vevar. Slednji so na več srečanjih delovne skupine v letih 2023 in 2024 skupaj s predstavnicami Ministrstva za kulturo Kim Komljanec, Tjašo Pureber in Mojco Jan Zoran iskali najprimernejše pristope za reševanje ključnih izzivov na področju sodobnega plesa.

Strategija za sodobni ples je del širših sprememb kulturnega modela in je nastajala sočasno z novo Resolucijo o Nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 s spremljajočim akcijskim načrtom. Osrednji cilj teh dokumentov je gradnja solidarne, vključujoče, ustvarjalne in trajnostne družbe.

01. Kratka zgodovina sodobnega plesa v Sloveniji

Začetki sodobnega plesa na območju Slovenije segajo v obdobje po prvi svetovni vojni. V tridesetih letih 20. stoletja so ustvarjalci Pia in Pino Mlakar, Meta Vidmar, Katja Delak in Marta Paulin - Brina pretresli konvencionalni balet in na področju uprizoritvenih umetnosti ustvarili dinamična nasprotja med akademsko tradicijo in plesno sodobnostjo. Ljubljana je do leta 1942 veljala za prestižno mesto gostovanja in imela nekaj izjemnih kritikov za sodobni ples in balet. Štirideset let pozneje je v Sloveniji delovalo okoli petdeset skupin različnih usmeritev, od sodobnega ali izraznega plesa do revijskega plesa in baleta, ki so bile povezane v Združenje plesnih skupin Slovenije. Za spodbujanje plesne dejavnosti sta skrbela strokovna služba in odbor za plesno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije – ZKOS (pozneje Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti – JSKD).

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je Ksenija Hribar s soplesalci ustanovila Plesni teater Ljubljana, ki je postavil temelje za profesionalizacijo sodobne plesne umetnosti in je imel pionirsko vlogo v prizadevanjih za razvoj in priznanje te umetniške zvrsti. Od leta 1990 je zanimanje za sodobni ples še naraslo, številne iniciative plesalcev in koreografov so se organizirale v društva in zasebne zavode. Sodobni ples je takrat doživel internacionalizacijo ter bil uspešen v mednarodnih koprodukcijah in na mednarodnih festivalih. Svojo prepoznavnost je zgradil tudi z razmahom založništva, periodike in prevodnih del.

V devetdesetih letih, ko je bilo ustanovljeno Društvo za sodobni ples Slovenije, ki je še vedno edina stanovska organizacija na tem področju, so se začela prva resna pogajanja za ustanovitev javnega zavoda na področju sodobnega plesa, ki trajajo še danes. Medtem je bila ustanovljena tudi Umetniška gimnazija Ljubljana s smerjo za sodobni ples, veliko mladih plesalk in plesalcev pa je medtem odšlo študirat v tujino, saj študija v Sloveniji ni bilo na voljo.

Slika 1 BO/Biološki odpadki, Jurij Konjar (produkcija: DUM društvo umetnikov; koprodukcija: Društvo za umetnost giba ZaTo, Zavod En-Knap, 2021). Foto: © Nada Žgank

02. Sodobni ples danes

Sodobni ples je danes eno izmed bistvenih področij v umetnosti. Kljub stoletni zgodovini in številnim uspehom pa je tudi eno najbolj prekariziranih področij kulture v Sloveniji. Ustvarjalci večinoma delujejo v neprimernih delovnih in uprizoritvenih prostorih, njihova podpora je negotova in močno odvisna od kratkotrajne projektne logike javnih razpisov za nevladne organizacije (NVO) in samozaposlene v kulturi. Večina delujočih na strokovnem področju ima status samozaposlenih v kulturi z izrazito nizkimi in nestanovitnimi prihodki, hkrati pa morajo ustvarjalci praviloma opravljati tudi številne podporne dejavnosti (tehnične, administrativne, upraviteljske, producentске itn.). Če podporni kader na zadevnem področju deluje, je – enako kot ustvarjalci – izrazito podplačan. Prav tako ni vzpostavljena vertikala javnega šolanja za sodobni ples od začetne do visokošolske ravni, kot velik manko pa se že leta kaže odsotnost osrednje javne institucije, ki bi zagotavljala primerne finančne in prostorske pogoje za nastajanje vrhunske umetniške

produkcije, podporne dejavnosti in mednarodno sodelovanje ter se vzpostavila kot vozlišče za razvoj ustvarjalcev, raziskovalcev in producentov iz Slovenije in mednarodnega prostora.

Ker specializiranega javnega zavoda na področju sodobnega plesa ni, ministrstvo to področje pretežno podpira z razpisi za programe in projekte nevladnega sektorja in samozaposlenih v kulturi. Predstavljeni preseki financiranja sodobnega plesa za leto 2023 vključuje zgolj dejavnosti ministrstva, pri čemer področje podpirajo tudi nekatere lokalne skupnosti.

Med enajstimi izvajalci štiriletnih programov v obdobju 2022–2025 na področju uprizoritvenih umetnosti je pet izvajalcev s področja sodobnega plesa: Zavod Flota – Murska Sobota, Plesni teater Ljubljana, EN-KNAP, Društvo Pekinpah in Zavod Emanat, ki razvija svojo dejavnost tudi v smeri multidisciplinarnih sodobnih performativnih umetniških praks, a izhaja s področja sodobnega plesa, zato ga prištevamo med izvajalce s tega področja. Ministrstvo je navedene programe v letu 2023 na področju uprizoritvene umetnosti sofinanciralo v skupni vrednosti 655.500 evrov. Ob navedenih pa projekte s področja sodobnega plesa v svoje programe vključujejo tudi nekateri drugi programski izvajalci, na primer Zavod Bunker in Kulturno društvo Moment. V letu 2023 so programski izvajalci izvedli 114 javnih dogodkov s področja sodobnega plesa, od tega 36 premier plesnih predstav. Izvedli so tudi štiri mednarodne festivale.¹

Med devetimi izbranimi štiriletnimi projekti v obdobju 2022–2025, sprejetimi v sofinanciranje na področju uprizoritvenih umetnosti, so štiri projekti – mednarodni festivali s področja sodobnega plesa: Gibanica (Društvo za sodobni ples), CoFestival (Kino Šiška in Nomad Dance Academy), Festival Rdeči revirji (Zavod Vitkar) in Platforma sodobnega plesa (Zavod Moja kreacija). Ministrstvo je navedene projekte v letu 2023 na področju uprizoritvenih umetnosti sofinanciralo v skupni vrednosti 91.655 evrov. V letu 2023 je bilo v okviru navedenih projektov izvedenih 38 različnih festivalskih produkcij.²

¹ Podatki iz letnih poročil za leto 2023 programskih izvajalcev s področja sodobnega plesa.

² Podatki iz letnih poročil za leto 2023 izvajalcev štiriletnih projektov s področja sodobnega plesa.

Med štirinajstimi dvoletnimi avtorskimi opusi v obdobju 2022–2023, sprejetimi v sofinanciranje na področju uprizoritvenih umetnosti, je osem avtorskih opusov s področja sodobnega plesa sedmih samostojnih avtoric in avtorjev ter enega avtorskega kolektiva. Ministrstvo je navedene avtorske opuse v letu 2023 na področju uprizoritvenih umetnosti sofinanciralo v skupni vrednosti 107.610 evrov. V letu 2023 je bilo v okviru navedenih projektov izvedenih 10 premier sodobnoplesnih predstav.³

Med štiridesetimi projekti v letu 2023, sprejetimi v sofinanciranje na področju uprizoritvenih umetnosti v okviru letnega projektnega razpisa, je bilo s področja sodobnega plesa skupno sprejetih enaindvajset projektov v skupni vrednosti 219.450 evrov. Od tega jih je bilo na podpodročju produkcija sprejetih 13 (od skupno 24), na postprodukciji 7 (od skupno 12) in eden (od skupno treh) med prvimi projekti mladega avtorja. V letu 2023 je bilo v okviru navedenih projektov produkcije in prvega projekta avtorja izvedenih 22 premier plesnih predstav (posamezni izvajalci so znotraj enega projekta izvedli več premier), v okviru projektov postprodukcije pa 40 izvedb plesnih predstav.⁴

Področje sodobnega plesa je zastopano tudi v programu Stare mestne elektrarne Elektra Ljubljana (SMEEL), katere programski upravitelj v obdobju 2022–2026 je Zavod Bunker. V SMEEL se realizirajo in občinstvu predstavljajo dogodki s področja sodobne scenske umetnosti, ki so večinoma tudi sofinancirani na razpisih ministrstva (kar pa ni pogoj). Delovanje SMEEL sofinancirata Ministrstvo za kulturo in Mestna občina Ljubljana. Ministrstvo je navedeni program v letu 2023 na področju uprizoritvene umetnosti sofinanciralo s 100.004 evri (80.000 evrov programsko upravljanje – Zavod Bunker; 20.004 evri najem prostora – Elektro Ljubljana). V letu 2023 je bilo v SMEEL 20 javnih dogodkov s področja sodobnega plesa: 19 predstav, od tega 5 premier, in 1 poletna delavnica, s 4 dogodki je v SMEEL gostoval tudi festival Gibanica.⁵

Med javnimi zavodi na področju uprizoritvene umetnosti največ programskega prostora sodobnemu plesu in plesnim

3 Podatki iz letnih poročil za leto 2023 izvajalcev dvoletnih avtorskih opusov s področja sodobnega plesa.

4 Podatki iz letnih poročil izvajalcev, sofinanciranih v okviru letnega razpisa na področju uprizoritvenih umetnosti za leto 2023 s področja sodobnega plesa.

5 Podatki iz letnega poročila programskega upravitelja SMEEL za leto 2023.

produkcijam namenjata Anton Podbevšek Teater iz Novega mesta ter Slovensko narodno gledališče v Novi Gorici, ki produkcije s področja sodobnega plesa vključujeta v svoje redne programe. Anton Podbevšek Teater v program kot zunanje sodelavke in sodelavce redno vključuje tudi ustvarjalke in ustvarjalce s področja sodobnega plesa.

Sodobni ples v svoj program vključuje tudi ljubljanski Cankarjev dom. V letu 2023 je bilo v Cankarjevem domu v okviru programa v javnem interesu izvedenih 22 slovenskih koprodukcij s področja sodobnega plesa, na odrih Cankarjevega doma je gostovalo 6 predstav sodobnega plesa iz tujine.

Ministrstvo za kulturo je za izvajanje projektov s področja podpornih dejavnosti v letu 2023 podprlo tudi nevladne organizacije s področja sodobnega plesa, in sicer Društvo za sodobni ples z 9.000 evri in Umetniško društvo Nomad Dance Academy z 8.500 evri.

V letu 2023 je bilo v Razvid samozaposlenih v kulturi vpisanih 151 koreografov, od tega 94 s pravico do plačevanja socialnih prispevkov, ter 234 plesalcev, od tega 124 s pravico do plačevanja socialnih prispevkov. Skupen znesek plačanih prispevkov iz državnega proračuna za socialno varnost za samozaposlenega v kulturi, ki je imel in uveljavljal pravico do plačila prispevkov za polni delovni čas brez prekinitev za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2023, je bil 5.554 evrov.

Za primerjavo: Ministrstvo za kulturo je za javne zavode, ki so producenti na področju scenske umetnosti, v letu 2023 namenilo sredstva v višini iz spodnje preglednice. V preglednici so navedeni tako zavodi, katerih ustanovitelj je država, kakor tudi zavodi, ki so jih ustanovile lokalne skupnosti, a jih sofinancira tudi ministrstvo. Imena slednjih so v preglednici zapisana ležeče.

	plače zaposlenih (v evrih)	materialni stroški (v evrih)		skupaj (evrov)
		splošni stroški delovanja	programski stroški	
SNG Drama Ljubljana	4.839.646	502.423	929.495	6.271.564
SNG Maribor*	11.698.511	816.686	1.945.755	14.460.953
SNG Nova Gorica	2.619.304	405.020	580.700	3.605.024
SNG Opera in balet Ljubljana*	11.091.635	936.390	1.380.000	13.408.025
SLG Celje	2.327.455	162.047	413.000	2.902.502
Mestno gledališče Ljubljana	4.165.850	213.193	540.877	4.919.920
Slovensko mladinsko gledališče	2.493.986	200.000	407.000	3.100.986
Lutkovno gledališče Ljubljana	1.834.621	167.574	311.764	2.313.958
Lutkovno gledališče Maribor	553.378	155.019	325.528	1.033.925
Prešernovo gledališče Kranj	0	0	345.500	345.500
Gledališče Koper	0	0	161.000	161.000
Mestno gledališče Ptuj	0	0	142.700	142.700
Anton Podbevšek teater	0	0	213.000	213.000

* Pri javnih zavodih SNG Opera in balet Ljubljana ter SNG Maribor je navedena skupna višina sredstev za vse sektorje posameznega zavoda (opera, balet, pri SNG MB tudi drama in Festival Borštnikovo srečanje).

03. Analiza stanja

Prednosti:

- številni angažirani in visoko usposobljeni ustvarjalci in ustvarjalke (plesalci, koreografi, producenti, kritiki, teoretiki itn.);
- geografska pozicija Slovenije na presečišču raznolikih skupnosti;
- obstoječe mreže, organizacije in akumulirano znanje;
- visoka prepoznavnost posameznih ustvarjalcev, projektov in festivalov v mednarodnem prostoru;
- sodobni ples kot potencial medsektorskega povezovanja na področju zdravja, sociale in izobraževanja;
- sodobni ples kot področje, ki se odziva na izzive in prispeva k ciljem trajnostnega razvoja Agende 2030.

Slabosti:

- neobstoj osrednje javne institucije;
- nizka sredstva za podporo profesionalnim nevladnim organizacijam in samozaposlenim v kulturi, ki ne omogočajo visokih profesionalnih standardov in trajnostnih pogojev za delo;
- sistem sofinanciranja za NVO in samozaposlene v kulturi, ki povzroča hiperprodukcijo, hkrati pa ne spodbuja procesnega in poglobljenega ustvarjalnega dela;
- nizka sredstva za sistemsko podporo mednarodnim dejavnostim;
- pomanjkanje primerne infrastrukture (vadbeni in uprizoritveni prostori);
- nerazvit sistem javnega visokošolskega izobraževanja za sodobni ples;
- zmanjševanje umetniškega dela na račun prevzemanja nalog podpornih dejavnosti s strani ustvarjalcev;
- prekarizacija delavcev in nizka plačila za delo;
- koncentracija dela in delavcev v večjih središčih ter geografska nedostopnost produkcije.

Priložnosti:

- ustanovitev javnega zavoda kot preizkus sodobnega modela upravljanja javne institucije;
- novi vadbeni in uprizoritveni prostori;
- nove zaposlitvene možnosti in razvoj zmogljivosti sektorja;
- diverzifikacija kulturne ponudbe;
- razvoj novih občinstev;
- medresorsko povezovanje;
- decentraliziran razvoj kulture z novo kulturno ponudbo;
- usposobljenost in izkušnost pri pridobivanju izvenproračunskih virov, ki omogočajo širši razvoj;
- večja prepoznavnost kulture v mednarodnem prostoru;
- nadgradnja financiranja za vse ključne pravno-formalne oblike delovanja deležnikov na področju sodobnega plesa;
- vzpostavitev mosta med izobraževanjem in profesionalno kariero s podpiranjem mladih ustvarjalcev.

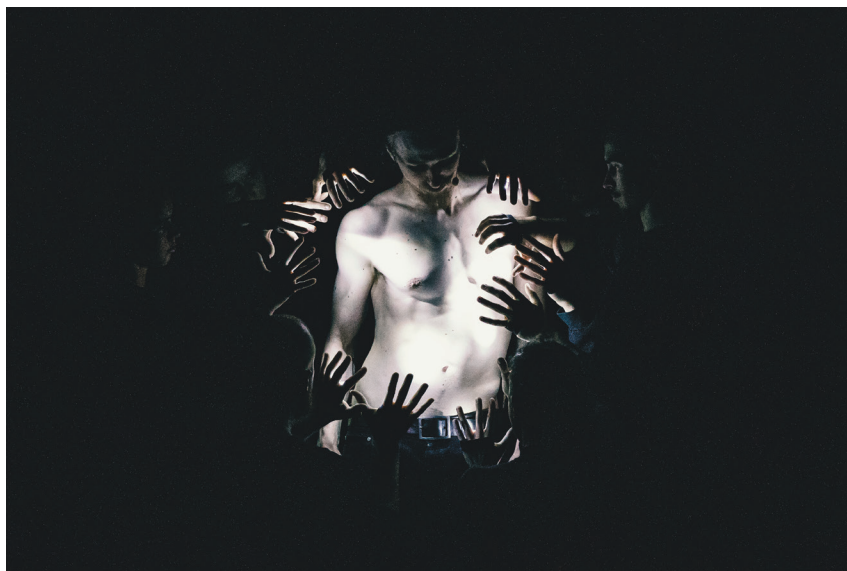
Nevarnosti:

- togost sistema javnega sektorja ob ustanovitvi javnega zavoda za področje sodobnega plesa;
- neuspešna decentralizacija področja;
- drobljenje sredstev na različna področja;
- neuspešno sodelovanje novega javnega zavoda z drugimi deležniki sodobnega plesa (NVO, samozaposleni v kulturi);
- zniževanje sredstev za NVO in samozaposlene v kulturi;
- težave pri decentraliziranem delovanju mrežne strukture javnega zavoda.

Slika 2 Posebna izdaja, Andreja Rauch Podrzavnik, na fotografiji plesalca: Milan Tomášik, Andreja Rauch Podrzavnik; gostovanje v Avstriji, v Kunstraum Nestroyhof na Dunaju (produkcija: Federacija; koprodukcija: DUM društvo umetnikov, Kino Šiška, SKICA Dunaj, 2022). Foto: © Nada Žgank

Slika 3 Fusion Reactor, Žigan Krajnčan (produkcija: Flota; koprodukcija: Kino Šiška, 2022). Foto: © Urška Boljkovac

04. Izzivi sodobnega plesa

Strategija na področju sodobnega plesa prepoznava šest glavnih izzivov in zanje načrtuje konkretne ukrepe.

1. Potreba po redefiniciji kulturnega ekosistema sodobnega plesa v okviru uprizoritvenih umetnosti

Uprizoritvene umetnosti obsegajo več področij, ki so različno razvita. Veliko javnih zavodov skrbi za izvajanje in razvoj gledališke in baletne dejavnosti. Področje sodobnega plesa, podobno kot sodobni cirkus in eksperimentalno ter improvizacijsko gledališče, kot tretji steber uprizoritvenih umetnosti nima javne institucije in se razvija izključno v nevladnem sektorju, ki ga zaznamujeta finančna podhranjenost in projektna nestabilnost. Sredstva, namenjena sodobnemu plesu, so v primerjavi z gledališkim in baletnim sektorjem bistveno manjša. Za delujoči ekosistem je potrebna vzpostavitev modela, ki bo zagotavljal celosten razvoj sodobnega plesa znotraj in v sodelovanju med javnimi zavodi, poklicnimi in ljubiteljskimi NVO, samozaposlenimi v kulturi in izobraževalnimi institucijami. Javna sredstva za sodobni ples morajo biti zadostna za razvoj celotnega ekosistema. Z vzpostavitvijo osrednje javne institucije za sodobni ples, ki bo s sodobnim upravljavskim modelom in trajnostno usmerjenim delovanjem izvajala javno službo, je treba na novo načrtovati celoten ekosistem sodobnega plesa in poskrbeti za vključitev raznolikih že obstoječih in potencialnih novih akterjev ter ga utemeljiti na vključujočih nacionalnih in evropskih smernicah kulturnih politik.

2. Prekarizacija in negotovi pogoji za delo

Področje sodobnega plesa je med uprizoritvenimi umetnostmi v Sloveniji eno najbolj finančno podhranjenih in je izrazito prekarizirano. Za zaježitev prekarizacije, revščine in slabih delovnih pogojev so potrebni sistemski premiki, vezani na ureditev statusa

Slika 4 Song, Mala Kline (produkcija: ELIAS 2069, Mercedes Klein; koprodukcija: Zavod En knap, Pekinpah, Platform 0090, 2021). Foto: © Urška Boljkovac

samozaposlenih v kulturi s pravico do plačila prispevkov, povišanje javnih sredstev za sodobni ples in zagotavljanje honorarjev, ki bodo skladno z določili Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo primerljivi s plačami javnih uslužbencev v kulturnem sektorju. Veliko ustvarjalcev se zaradi narave dela sooča s fizičnimi omejitvami in trajnimi posledicami številnih poškodb, iz česar izhaja potreba po uvedbi sistema prekvalifikacij, celostni ureditvi obdobja pred upokojevanjem na podlagi specifik poklica sodobnega plesalca in razvoju zmogljivosti za nove zaposlitvene možnosti znotraj področja dela.

3. Pomanjkanje vadbenih, produkcijskih in uprizoritvenih prostorov

Na področju sodobnega plesa primanjkuje namenskih delovnih prostorov za sodobni ples. Tržni najemi ter občasna uporaba, ki onemogočajo kontinuirano profesionalno delo, so za prekarizirano področje nevzdržni. Zadostno število in primerna opremljenost

profesionalnih vadišč sta predpogoja za kakovostno umetniško produkcijo. Prav tako je treba za kakovostno delo in dostopnost zagotoviti primerno tehnično opremljene in prostorsko modularne uprizoritvene prostore. Zato je treba vzpostaviti javno podprta decentralizirana sodobnoplesna središča, ki bodo vključevala vadbene prostore, rezidence in odre za ustvarjalce ne glede na njihov status (NVO, samozaposleni v kulturi itn.).

4. Neobstoj osrednje javne institucije

Ustvarjalci na področju sodobnega plesa si že tri desetletja prizadevajo za ustanovitev javnega zavoda za sodobni ples. Ta je bil ustanovljen leta 2011 in ukinjen leto pozneje. Javna institucija je eden temeljnih pogojev za kontinuiran, stabilen in trajnostni razvoj sodobnega plesa in na tem področju delujočih delavcev. Z ustanovitvijo javnega zavoda, ki bo stabilno javno financiran in bo zagotavljal zadostno prostorsko infrastrukturo, bo področju sodobnega plesa omogočen trajnostni razvoj.

5. Pomanjkanje celostnega pristopa k podpornim, mednarodnim in drugim dejavnostim

K razvoju mednarodnih in podpornih dejavnosti so NVO in samozaposleni v kulturi na področju sodobnega plesa do zdaj prispevali predvsem z izjemnimi uspehi pri pridobivanju evropskih sredstev, kakovostnimi produkcijami, ki jih je prepoznala mednarodna javnost, ter z medsebojnim sodelovanjem za vzpostavitev nekaterih podpornih programov na področju kulturno-umetnostne vzgoje (KUV), kritike, teorije in zgodovinenja plesa. Treba pa je vzpostaviti sistemsko ureditev za primerno sofinanciranje vseh vsebin, ki krepijo mednarodno sodelovanje in izmenjavo, kulturno diplomacijo, promocijo in predstavitev sodobnega plesa v mednarodnem prostoru, razvijati kulturno-umetnostno vzgojo in modele razvoja občinstev ter nove produkcijske, postprodukcijske, izobraževalne ter zaposlitvene modele in strukture.

Slika 5 Večer plesnih solov, Dejan Srhoj (produkcija: Dejan Srhoj in Nomad Dance Academy Slovenija, 2023). Foto: © Urška Boljkovac

6. Potreba po skladnem regionalnem razvoju sodobnega plesa

Sodobni ples se kljub pomanjkanju celostne podpore razvija v številnih mestih po Sloveniji, a ne tako, da bi lahko kontinuirano zagotavljal poklicno delo in razvijal nova občinstva. Treba je spodbuditi oblikovanje kulturnih strategij občin, ki bodo vključevale področje sodobnega plesa, oblikovati ciljne razpise za razvoj sodobnega plesa v lokalnih okoljih ter horizontalno povezati ponudnike in izvajalce po celotnem ozemlju Republike Slovenije. Slednje bo ponudilo možnost za razvoj gostovanj sodobnega plesa, večje število ponovitev in zaje-zitev hiperprodukcije. Posebno pozornost je pri tem treba nameniti razvoju občinstev prek podpornih vsebin.

Na področju sodobnega plesa se sicer kažejo še številni drugi izzivi, predvsem manj izkoriščen potencial pri medsektor-skem povezovanju (predvsem sodelovanje na področjih zdravja, sociale in izobraževanja), odsotnost javnega visokošolskega programa in vključevanja sodobnega plesa v predšolske in osnovnošolske programe.

05. Vizija

Strategija si je zastavila dva ključna mejnika: prvi do izteka nove Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK 24–31), drugi do leta 2050. Slednji se veže na vizijo ReNPK 24–31, ki želi do te prelomnice transformirati obstoječi kulturni model.

Vizija 2031

Osrednja javna institucija za sodobni ples s stabilnim financiranjem in decentraliziranim načinom delovanja skupaj z nevladnimi organizacijami in samozaposlenimi v kulturi uspešno tvori kolektivni ekosistem na področju sodobnega plesa in je katalizator razvojnih procesov v njem. Pogoji za delo se izboljšujejo, sistemsko se razvijajo medsektorske povezave predvsem na področju zdravja in dobrega počutja ter kulturno-umetnostne vzgoje za različne generacije s poudarkom na vključevanju raznolikih skupnosti, tudi tistih z manjšinskimi izkušnjami. Skladno z razvojno naravnano zeleno transformacijo družbe področje razpolaga z javnimi viri za minimaliziranje ogljičnega odtisa v vseh segmentih delovanja. Sistemsko podprta mreža za gostovanja po Sloveniji zagotavlja kakovostno decentralizirano in dostopno ponudbo sodobnega plesa, enakomeren in kontinuiran razvoj občinstev v vseh regijah ter s tem omogoča večje število gostovanj plesnih predstav, večjo stabilnost izvajalcev in zaježitev hiperprodukcije ter zagotavlja vzdržno in trajnostno produkcijo z ustreznim razmerjem med novo produkcijo in postprodukcijo.

Javno financiranje mednarodnih sodelovanj je stabilno, dolgoročno načrtovano in hitro odzivno na vznike novih projektov. Ustvarjalci razpolagajo s primernimi delovnimi prostori (vadbene in uprizoritvenimi), samozaposleni v kulturi imajo delavske pravice. Sektor krepi podporno okolje in s tem gradi svojo odpornost ter služi kot primer dobre prakse za sorodna področja.

Vizija 2050

Področje sodobnega plesa je razvito, stabilno in ustrezno podprto z javnimi sredstvi, s katerimi zagotavlja decentralizirane pogoje za razvoj kakovostne in široko dostopne umetnosti, namenjene vsem generacijam. Je inovator na področju novih praks upravljanja, medsektorskega sodelovanja in mrežnega delovanja. Osrednja javna institucija sodobnega plesa je regijsko in evropsko uveljavljen akter, ki s članstvom v mednarodnih mrežah aktivno sodeluje pri snovanju zagovorniških, mreženjskih in podpornih dejavnosti na mednarodni ravni. Področje sodobnega plesa je na ravni države in lokalnih skupnosti stabilno in v mednarodnem prostoru velja za primer dobre prakse, povečano je število mednarodnih gostovanj na referenčnih prizoriščih in festivalih ter v mednarodnih koprodukcijah. Področje je tehnološko, raziskovalno in umetniško razvito ter poleg umetniške funkcije opravlja tudi vlogo družbenega, medgeneracijskega in medkulturnega povezovalca. V družbi sodobni ples uživa ugled, vsi delavci v sektorju lahko od svojega dela dostojno živijo.

Slika 6 Skupaj, Leja Jurišič in Marko Mandić (produkcija: Pekinpah, Via negativa; koprodukcija: Kino Šiška, 2018). Foto: © Urška Boljkovac

06. Temeljni razvojni cilji sodobnega plesa 2024–2028⁶

1. Razvojni cilj 1: Sistemska podpora za sodobni ples

Ukrep 1.1 Ustanovitev javnega zavoda za sodobni ples s pripadajočo infrastrukturo

Javni zavod bo ustvarjalno, raziskovalno, rezidenčno, skupnostno, medgeneracijsko, izobraževalno in vključujoče stičišče na področju sodobnega plesa. Omogočil bo trajno izvajanje javne službe na področju sodobnega plesa s celostnim razvojem tega področja. Skrbel bo za umetniško produkcijo, profesionalni razvoj ustvarjalcev, medsektorsko in medpodročno povezovanje ter spodbujanje projektov na področju zdravja in dobrega počutja, razvijal bo kulturno-umetnostno vzgojo, medgeneracijsko sodelovanje, mednarodno povezovanje in promocijo sodobnega plesa ter zeleni prehod. Delovanje javnega zavoda bo lokalno umeščeno, vendar utemeljeno z regijskimi, evropskimi in mednarodnimi ambicijami glede povezovanja, sodelovanja in trajnostnih ciljev. Program bo javni zavod razvijal v sodelovanju z nevladnimi organizacijami ter samozaposlenimi v kulturi. Obstoječe iniciative, programe in projekte bo povezoval, nadgrajeval in jim omogočal večjo izvedbeno kakovost, boljše pogoje za delo in večjo vidnost. Javni zavod bo razpolagal s primerno infrastrukturo (več vadbenih prostorov, uprizoritveni in produkcijski prostor, multimedijska dvorana, specializirana knjižnica s čitalnico in arhivsko zbirko, skupnostni delovni prostor, razstavno-konferenčni prostor, administrativni prostori, rezidenčna stanovanja ipd.). Deloval bo decentralizirano in imel prostore v več občinah. Kot tak bo primer sodobnega modela upravljanja, ki bo med drugim vključeval različne regionalne enote, možnost kolektivnega umetniškega vodenja

⁶ Ukrepi so del širših zavez Akcijskega načrta 2024–2027 za Resolucijo o Nacionalnem programu za kulturo 2024–2031, ki podrobneje opredeljuje kazalnike, časovnice in sredstva.

ter načela trajnostnega upravljanja, enakosti spolov, medgeneracijskega sodelovanja in medresorskega delovanja. Javni zavod bo prekarnost urejal z dobrimi pogoji za delo, vključno z razvojem zmogljivosti za vse generacije in z mentorskimi shemami, znotraj katerih bo omogočal rast in nadgradnjo znanja predvsem mlajših ustvarjalcev in ustvarjalnic ter tako predstavljal most med študijem in profesionalno kariero. Nadgrajeval bo tudi obstoječe iniciative s področja teorije, zgodovinenja, kritike in arhiviranja. Deloval bo skupnostno in z različnimi ciljnim skupinami, vključno s tistimi z manjšinskimi izkušnjami.

Časovnica: 2024–2026.

Kazalnik: ustanovitev javnega zavoda.

Ukrep 1.2 Podpora sodelovanja med javnimi zavodi, NVO in samozaposlenimi v kulturi s področja sodobnega plesa

Ministrstvo bo prek razpisov za nevladne organizacije in samozaposlene ter smernic v pozivih za javne zavode na uprizoritvenem področju podpiralo raznolika sodelovanja in koprodukcije med javnimi zavodi, NVO in samozaposlenimi. Z ukrepom se bo izboljšalo sodelovanje med področji ter medsebojno širilo občinstvo.

Časovnica: 2025–2028.

Kazalnik: obseg povečanja števila izvedenih koprodukcij na sezono.

Ukrep 1.3 Zagotavljanje začasnih vadbenih prostorov v obdobju vzpostavljanja infrastrukture javnega zavoda

Ministrstvo bo v okviru javnofinančnih zmožnosti za čas vzpostavljanja trajne infrastrukture javnega zavoda omogočalo vadbo samozaposlenim in nevladnim organizacijam v začasnih vadbenih prostorih.

Časovnica: 2024–2026.

Kazalnik: število uporabnikov začasnih vadbenih prostorov v posameznem letu.

Ukrep 1.4 Krepitev delovanja nevladnih organizacij na področju sodobnega plesa

Ministrstvo bo v okviru javnofinančnih zmožnosti krepilo sofinanciranje projektov in programov nevladnih organizacij na področju sodobnega plesa ter bo pri tem zasledovalo tako kakovost kot skladen regionalni razvoj.

Časovnica: 2024–2028.

Kazalnik: število sofinanciranih nevladnih organizacij na področju sodobnega plesa na podlagi programskega, večletnega in enoletnega razpisa.

2. Razvojni cilj 2: Internacionalizacija

Ukrep 2.1 Sofinanciranje projektov za spodbujanje mednarodnega sodelovanja (mobilnost, gostovanja, izmenjave, koprodukcije, rezidence, mreženje, mednarodni festivali)

Področje sodobnega plesa se skladno s smernicami celostne kulturne politike na mednarodnem področju osredotoča na vključevanje v regijske, evropske in druge mednarodne projekte, mreže oziroma platforme. Posebna pozornost bo namenjena tudi krepitvi mednarodnih festivalov. Cilj se bo razvijal skladno z vidiki zelenega prehoda, podnebne pravičnosti in trajnostne produkcije. Uresničeval se bo prek pozivov oziroma razpisov za mobilnost, gostovanja, rezidenčne programe in podpore sektorju pri uspešnem pridobivanju evropskih sredstev iz programa Ustvarjalna Evropa ter prek ustreznih podpornih mehanizmov za ustvarjalce, NVO in javni zavod na področju sodobnega plesa.

Časovnica: 2024–2028.

Kazalniki: število razpisov in pozivov za podporo mednarodnega sodelovanja, število podprtih mednarodnih projektov s področja sodobnega plesa, število podprtih izmenjav, mobilnosti in gostovanj s področja sodobnega plesa.

Ukrep 2.2 Sistematična podpora mednarodnemu uveljavljanju kulture s fokusom na sodobnem plesu

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo nudi sistematično zunanjepolitično podporo kulturi prek sofinanciranja in širitve kulturno-informacijskih centrov (SKIC) ter skupnega kulturnega sklada obeh ministrstev za sofinanciranje kulturnih projektov, ki jih izvajajo diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Slovenije za promocijo kulture v mednarodnem prostoru. Ministrstvo za kulturo bo prek Službe za evropske zadeve in mednarodno sodelovanje podpiralo sodobni ples v kontekstu promocije kulture v mednarodnem prostoru.

Časovnica: 2024–2028.

Kazalnik: število posameznikov, ki delujejo na področju sodobnega plesa in bodo ob podpori MK predstavili svoje delo mednarodni javnosti.

3. Razvojni cilj 3: Medsektorsko povezovanje

Sodobni ples zaradi svojevrstnosti področja že zdaj pogosto presega sektor kulture in s svojimi dejavnostmi povezuje različne sektorje, zlasti zdravje in izobraževanje. Ukrepi medsektorskega povezovanja, ki jih predlaga ta strategija, pa bodo omogočili več sistemske podpore samostojnim ustvarjalcem, nevladnim organizacijam in javnim zavodom, da bodo lahko uresničevali projekte in programe medsektorskega vpenjanja sodobnega plesa za dobrobit celotne družbe.

Ukrep 3.1 Oblikovanje medresorskih ukrepov in razpisov, ki vključujejo sodobni ples

Deležniki na področju sodobnega plesa bodo aktivno vključeni v izvedbo raznolikih medsektorskih projektov na področjih zdravja, sociale, zelenega prehoda, šolstva ter tehnologije in digitalizacije. Cilji razpisov bodo medsebojno sodelovanje in krepitev zmogljivosti, razvoj skupnostnih projektov s specifičnimi ciljnimi skupinami, zagotavljanje dostopnosti plesa različnim skupnostim

z manjšinskimi izkušnjami, vključevanje plesa v projekte zdravja in dobrega počutja ter drugi.

Časovnica: 2024–2028.

Kazalnik: število podprtih medsektorskih projektov s področja sodobnega plesa.

4. Razvojni cilj 4: Skladen regionalni razvoj na področju sodobnega plesa

Ukrep 4.1 Vzpostavitev mreže za gostovanja

Deležniki na področju sodobnega plesa bodo del mreže za gostovanja, ki bo omogočila razvoj gostovalne politike, večjega obsega postprodukcije (ponovitev predstav) in razvoja občinstva v različnih lokalnih okoljih. Posreden učinek tega ukrepa bo tudi vzdržna produkcija in izboljšanje ekonomskega položaja ustvarjalcev na področju sodobnega plesa. Mreža bo usmerjena v zagotavljanje kakovostne umetniške ponudbe na celotnem območju Republike Slovenije.

Časovnica: 2025–2028.

Kazalnika: izveden razpis za podporo mreži za gostovanje, število vključenih partnerjev in prizorišč, ki gostijo sodobni ples.

Ukrep 4.2 Vzpostavitev mreže za kulturno-umetnostno vzgojo s specifično osjo za sodobni ples

Deležniki na področju sodobnega plesa bodo del nacionalne mreže za kulturno-umetnostno vzgojo, omogočeno bo tudi izobraževanje za strokovne delavce v šolstvu in kulturi. S posebno osjo bo podprta tudi mreža za sodobni ples na področju kulturno-umetnostne vzgoje, ki bo omogočila sodelovanje kulture s sektorjem vzgoje in izobraženja ter razvoj in dostopnost podpornih vsebin KUV za različne generacije, prispevala bo tudi k razvoju občinstev in sodelovanju z njimi.

Časovnica: 2025–2028.

Kazalnika: vzpostavljena mreža za kulturno-umetnostno vzgojo, število izvedenih dogodkov s področja KUV.

Slika 7 Gostovanje montažnega plesnega paviljona v Celju – 20 m v dolžino, 9 m v širino in 4 m v višino, Zavod NEST s projektom Konstelacije, na fotografiji plesalci: Andreja Rauch Podrzavnik, Lara Matea Ivančič, April Veselko, Kristýna Peldová, Sara Janašković, Urška Centa in Žigan Krajnčan (produkcija: Društvo za sodobni ples Slovenije, 2024). Foto: © Nada Žgank

Ukrep 4.3 Javni zavod za sodobni ples upravlja infrastrukturo v različnih lokalnih okoljih

Javni zavod bo poleg osrednje infrastrukture, namenjene sodobnemu plesu, upravljal vsaj še dve lokaciji v različnih občinah. Tam se bo poleg zagotavljanja produkcijskih, vadbenih in rezidenčnih prostorov ustvarjalcem osredotočal na razvoj občinstva, razvoj zmogljivosti, skupnostnih projektov in povezovanj z organizacijami z drugih področij delovanja.

Časovnica: 2024–2028.

Kazalnik: število lokacij javnega zavoda za sodobni ples.

5. Razvojni cilj 5: Izboljšanje pogojev za delo in pravic samozaposlenih v kulturi na področju sodobnega plesa

Ukrep 5.1 Uvedba prekvalifikacij za poklice v sodobnem plesu ter upoštevanje posebnosti njihovega dela pri upokojevanju

Razvit bo model prekvalifikacij za plesalce in koreografe, ki bo upošteval posebnosti dela pri sistemu upokojevanja.

Časovnica: 2025–2028.

Kazalnik: uvedba modela prekvalifikacij za sodobne plesalce.

Ukrep 5.2 Izboljšanje statusa samozaposlenih v kulturi za poklice v sodobnem plesu

Skladno z načrtovanimi zakonodajnimi spremembami za vse samozaposlene v kulturi bodo statusne izboljšave obsegale tudi poklice na področju sodobnega plesa. Uvedena bo možnost kolektivnega urejanja minimalno zajamčenega plačila, uvedena bo karierna dinamika, ki bo vezana na specifične različne obdobje dela, merila za pridobitev pravice do plačila prispevkov bodo obsegala široko področje delovanja samozaposlenih, tudi mentorstvo, čezsektorsko vpeto delo in prispevek k razvoju področja dela, vpeljan bo drsni cenzus oziroma dohodkovni prag, ki bo upošteval štiri razrede karierni dinamike, upoštevane bodo tudi druge delavske pravice, predvsem tiste, povezane z zdravjem in upokojevanjem. Ministrstvo bo zvišalo zneske posameznih delovnih štipendij, vključno za poklice s področja sodobnega plesa.

Časovnica izvedbe: 2024–2028.

Kazalniki: zakonodajne spremembe, ki uvajajo večje delavske pravice za samozaposlene v kulturi, zvišan znesek za posamezno delovno štipendijo ministrstva za vsaj 50 % do leta 2027.

Razvojna strategija za sodobni ples

Elektronska izdaja

Izdajatelj:

Ministrstvo za kulturo

Zanj:

dr. Asta Vrečko

Glavna urednica:

Tjaša Pureber

Uredništvo:

Delovna skupina za sodobni ples pri Ministrstvu za kulturo:

Tamara Bračič Vidmar

Nastja Bremec Rynia

Petra Hazabent

mag. Mojca Jan Zoran

Kim Komljanec, MA (ZK VB in SI)

predsednica delovne skupine

dr. Andreja Kopač

Nina Meško

Tjaša Pureber

Maša Radi Buh

Teja Reba

Dejan Srhoj

Rok Vevar

Fotografije:

Urška Boljkovac

Nada Žgank

Jezikovni pregled:

Irena Grahek

Oblikovanje:

Anže Jesenovec

Tip datoteke:

pdf

URL naslov:

www.gov.si/razvojna-strategija-za-sodobni-ples

Dokument je dostopen osebam z oviranostmi.

Ljubljana, 2024

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili
v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 221548547
ISBN 978-961-6370-37-0 (PDF)

